

PROSPEKT MOJEGA KRAJA

3. GEOGRAFSKI NATEČAJ
Štanjel 2014

GEOGRAFSKI NATEČAJ PRIREJAJO:

OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen

OŠ Dutovlje

Društvo likovnih pedagogov Primorja

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

KOORDINATORKI PROJEKTA:

Igor Lipovšek

Vlasta Markočič

Tanja Samec

STROKOVNA KOMISIJA:

Predsednik: Igor Lipovšek, prof., višji svetovalec za geografijo

Člana:

Vesna Marjanovič, prof. geografije

Danilo Ravbar, prof. geografije

Na naslovnici:

Špela Luštek, 9. r

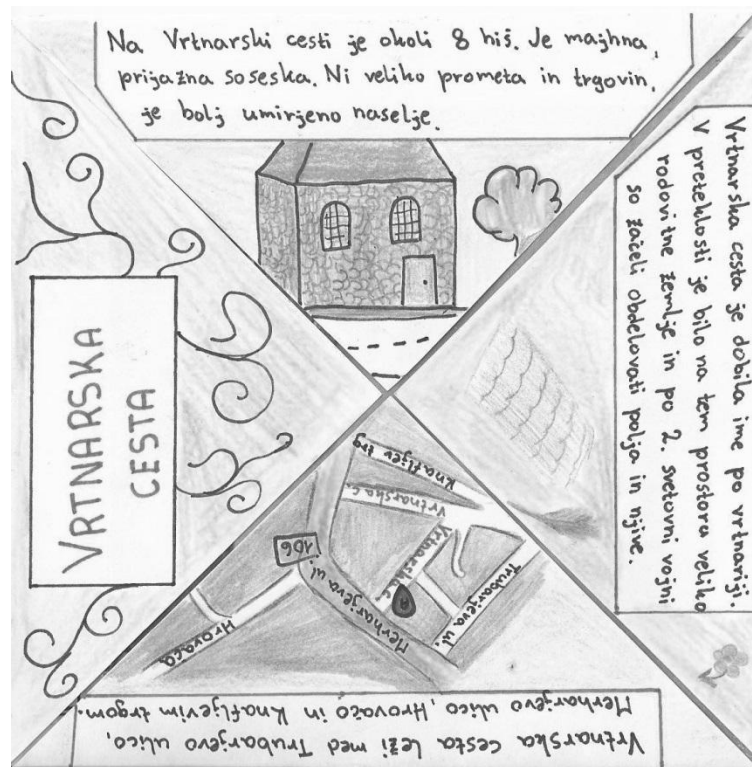
OŠ Bršljin

Na prvi strani:

Urša Jecelj, 8. r.

OŠ dr. Franceta Prešerna Ribnica

PROSPEKT MOJEGA KRAJA

Štanjel, oktober 2014

V tretje gre rado, pravi slovenski pregovor. Zato lahko z veseljem ugotovljamo, da natečaj za geografski prospekt v Štanjelu postaja tradicionalen. Ob tekmovanju iz znanja geografije postaja nova, drugačna oblika izražanja geografskega znanja učencev in dijakov, za njihove učitelje-mentorje pa možnost, da s tekmovalnim pridihom razvijajo večino, ki zapisana tako v osnovnošolskem kot srednješolskem učnem načrtu.

Razveseljujoče je tudi, da bienale ni zgolj enodnevni dogodek, v katerem potekajo ogledi najboljših prospektov in podelitev nagrad, ampak postaja celostni in stalni razmislek, kako okrepiti izrazne zmožnosti učencev in dijakov, kako geografijo prikazati kot uporabno in aplikativno stroko, kako narediti geografijo motivirajočo in zanimivo in kako popestriti pouk, ga usmeriti v medpredmetnost in ga dejavnostno nadgraditi. Tradicija postaja spremljevalno študijsko srečanje, na katerem se učitelji osredotočijo na likovni vidik geografije in vlogo pejzaža oz. podobe pokrajine, iz katere lahko sklepamo o skritih, prikritih in na prvi pogled nerazvidnih pokrajinskih dejavnikih in modifikatorjih. Zato so na študijskem srečanju dobrodošla predavanja univerzitetnih strokovnjakov, ki se naslanjajo na vsebino bienala in jo podpirajo, obenem pa odpirajo, tako kot dr. Vladimir Drozg s tematiko o osvetljevanju mest na prejšnjem bienalu, nove raziskovalne vidike geografije.

Letošnja bera ima dve pomembni lastnosti: krepi se število tistih, ki pomenijo zlato sredino, čvrsto jedro, ki ponazarja tudi v didaktičnem smislu temelj, na katerem je možno razvijati pouk ob prospektu. Druga lastnost pa je večje število iskanj, da bi z domiselno, vsečno, vablivo in praktično obliko nadgradili vsebino. V primerjavi s prejšnjimi leti, ko so bili nekateri prospekti likovno izjemno lepi, geografsko-sporočilno pa plitvi, ali geografsko-sporočilno odlični, likovno pa nedodelani, je veččega povezovanja vsebine in oblike letos veliko več. Zato je komisija sprejela v ocenjevanje prospekte, ki so po obsegu in tehniki nekoliko odstopali od začrtanih okvirov; zavedajoč se, da s tem postavlja v neenakopravni položaj tiste, ki so okvire povsem upoštevali, a se ob tem zavestno odrekli večji, temeljitejši ali boljši izraznosti.

Komisijo se je ob ocenjevanju spraševala, če so vsi izdelki plod lastnega dela učencev in dijakov; za nekatere je celo dodatno vprašala mentorje. Odločila se je, da mentorjem verjame na besedo, saj je pri takšnem delu meja med mentorjevim vplivom in učenčevo ustvarjalnostjo težko določiti. Vsebinsko pomembnejše je bilo vprašanje, če so prospekti plod načrtnega pouka in usmerjanja vseh učencev in dijakov v njihovo izdelavo. Ali ne gre samo za slučajne izdelke nekaterih naključno zbranih ali izbranih učencev? Ali ne gre za izdelke, ki so nastali pri nekem šolskem projektu; z drugim namenom in drugimi cilji? Za razvoj geografske didaktike bi bilo najbolje, če bi prospekti nastali med poukom in bi učitelj izbral najboljše dva in ju poslal na natečaj. S tem bi tudi dokazal, da razume vlogo prospekta v geografskem pouku, merila njegovega vrednotenja in sprejel odgovornost, da je izbral najboljše. Med učitelji še vlada prepričanje, da je ocenjevanje prospekta nehvaležno opravilo, ker zanj učitelji nismo dovolj usposobljeni. Žal se s takšnim razmišljanjem odrekamo diagnostičnemu vidiku poučevanja, saj ob ocenjevanju celostnega izdelka učitelj lažje prepozna učenčev ali dijakov način razmišljanja in odkriva njegove učne in spoznavne šibkosti in krepkosti ter mu pomaga pri učenju.

Razveseljujoče je, da so se med sodelujočimi šolami pojavile nove, komisija pa bo z anketo poskušala ugotoviti, zakaj se nekatere šole natečaja ne udeležujejo več, saj je skupno število poslanih izdelkov manjše kot pred dvema letoma.

Glede na število poslanih prospektov in njihovo kakovost se je komisija odločila, da v osnovnošolski kategoriji podeli zlato, tri srebrna in bronasta priznanja, v srednješolski pa zlatega priznanja ni podelila.

Ob čestitkah nagrajencem se komisija zahvaljuje tudi Društvu likovnih pedagogov Primorske in kraškimi šolam za strokovno in tehnično pomoč pri izvedbi ocenjevanja.

Igor Lipovšek, pedagoški svetovalec za geografijo na ZRSŠ

ODLOČITEV KOMISIJE

Žirija v sestavi Vesna, Danilo Ravbar, Igor Lipovšek je 30. junija 2014 pregledala ... osnovnošolskih in ... srednješolskih izdelkov, ki jih je naredilo ... učencev oz. dijakov in ugotovila:

- vsi poslani izdelki so pravočasno prispeli in razen enega ustrezajo razpisnim merilom;
- v primerjavi s prejšnjima natečaja so v povprečju prospekti boljši;
- več je prospektov, ki podajajo zgodbo, v katero so vpletene geografske informacije;
- praviloma so boljše prospekte poslale šole, ki so sodelovale na prejšnjih natečajih ali so poslale več izdelkov;
- večina prospektov presega klišejsko, rutinsko in suhoparno predstavljanja svojega kraja;
- komisija je kot boljše vrednotila prospekte, ki so imeli avtorske fotografije oz. tiste, kjer so bile fotografije vezane na vsebino in ne zgolj ilustracija. Podobno je vrednotila prospekte, kjer so fotografije, zemljevidi in grafi govorili sami zase in jih besedilo ni še enkrat opisovalo ali povzemalo;
- geografski pristop je pretežno opisovalni; malo je v prospektih upoštevan vzročno-posledični in procesni pristop;
- marsikateri prospekt je odlično zamišljen in zasnovan, a ga množica dodanih informacij ovira, da bi premočrtno razvijal nosilno zgodbo,
- končna obdelava prospektov pogosto zataji, saj se marsikateri avtor zadovolji s predstavitvijo dobre zamisli, za končni razmislek o tem, kako bo prospekt doživljal in sprejel naslovnik, pa si ne vzame časa;
- precej prospektov premalo poudarja geografsko predstavitev«; v mnogih je v ospredju kulturno-zgodovinski ali turistični vidik;
- nekateri prospekti so tematsko ali po velikosti odstopali od zahtevanih meril. Komisija jih ni izločila, je pa prednost povečanega obsega, ki omogoča večjo ali privlačnejšo razporejeno količino informacij, odštela;
- če so majhne, so panoramske fotografije slabo prepoznavne. Nekateri, kljub pomanjkanju prostora, na prospekt umeščajo po dve fotografije istega pojava;
- stare fotografije imajo včasih samo dekorativni namen in niso vezane na razvojno razumevanje procesov v pokrajini ter niso vezane niti na besedilo ali zemljevid v prospektu niti na dejanske razmere v pokrajini. Častitljivo patino bi imele le, če bi se vključevale v geografsko sporočilo;
- nekaterim prospektom je uspelo všečno, estetsko in funkcionalno izbrati tip črke in pisave. Nekateri z nefunkcionalno tipografijo samo otežijo branje;
- merilo zemljevidov in njihova vsebina sta pogosto uporabljena premalo domišljeno in usmerjeno v sporočilo prospekta;
- besedila so pogosto ohlapna in preobtežena z olepševanjem predstavljene pokrajine.

Komisija predlaga, da se v naslednji razpis zapiše:

- da ima lastna fotografija ali zemljevid večjo vrednost od prenesene;
- vsakemu zemljevidu, fotografiji, simbolu, znaku ali grafu pripisati, iz katerega vira je prevzet, če ni izdelek avtorja prospekta;
- izjavo, da je izdelek avtorsko delo in niso necitatno porabljeni deli prospektov ali znaki in simboli javnih oz. uradnih sporočil;
- še izrecneje oz. natančneje opredeliti velikost oz. površino porabljenega prostora;
- da velikost črk ne sme biti manjša od Arial 10; razen za citatne navedke ali kolofon;
- sprejme naj se pravilnik o podeljevanju priznanj, v katerem naj se natančneje opredeli merila in število podeljenih priznanj;
- da organizator razmisli, če bi prihodnje leto razpisali natečaj za geografski plakat 100 X 70 cm ali geografsko zgodbo iz 7 – 10 prosojnic.

Pregledane prospekte je komisija razvrstila in jih nagradila po merilih:

- zastopanost v razpisu zahtevanih elementov in njihova uravnoveženost;
- vizualni vtis in privlačnost;
- razvijanje zamisli temeljnega sporočila oz. mota prospekta;
- geografska izvirnost;
- likovna izvirnost;
- gospodarna raba izraznih sredstev;
- estetika likovnega sporočila;
- končna obdelava.

Prispelo je 37 prospektov iz 22 šol; 33 iz 20 osnovnih šol in 4 iz dveh srednjih šol.

Komisije je prospekte delila na osnovnošolske in srednješolske. Število srednješolskih izdelkov in njihova kakovost komisije nista prepričala, da bi podelila zlato priznanje v srednješolski kategoriji. V osnovnošolski je komisija podelila zlato, tri srebrna in več bronastih priznanj.

NAGRAJENI PROSPEKTI

ZLATO PRIZNANJE ZA CELOSTNO PODOBO PROSPEKTA

KUZARJEV KAL

Špela Luštek, 9. r.

OŠ Bršljin

Mentorica: Dunja Bukovec

SREBRNO PRIZNANJE ZA CELOSTNO PODOBO PROSPEKTA

ISKANJE VODE PO KRIŽNI GORI

Teja Kobal in Nika Pregelj, 8. r.

OŠ Col

Mentorica: Jasmina Likar Štinjek

TMIN

Manca Mrak, 7. r.

OŠ Ledina

Mentor: Mirsad Skorupan

PUCONCI

Ana Palčič, 14 let

OŠ Puconci

Mentor: Štefan Harkai

KRŠKO

Nik Blatnik, 15 let

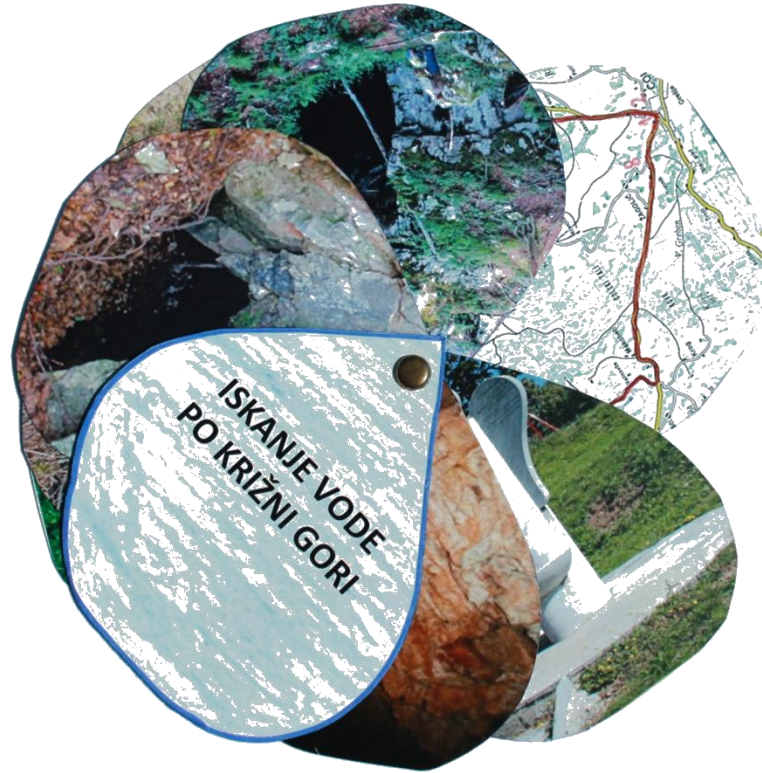
Gimnazija Krško

Mentorica: Veronika Gradišek

KUZARJEV KAL
Špela Luštek, 15 let
OŠ Bršljin

Prospekt je učinkovita zloženska, ki ob odpiranju ponuja podobo sveta oz globusa, v katerega notranjosti se skrivajo zanimivosti pokrajine. Prospekt je možno spraviti v žep. Fotografije nazorno predstavljajo tematiko, so geografsko pestre in domiselno umeščene v prospekt ter okvirjene okroglo – skladno z zunanjo podobo. Zunanja barvna podoba asociira na zeleno pokrajino. Besedilo je smiselno vključeno v celoto.

ISKANJE VODE PO KRIŽNI GORI
Teja Kobal in Nika Pregelj, 14 let
OŠ Col

Zloženska izstopa zaradi več elementov. Naslov spodbuja k raziskovanju. Prospekt je osredotočen na geografski dejavnik, ki ga v pokrajini primanjkuje – vodo. Prospekt je likovno sestavljen iz vodnih kapljic. Zemljevid je prepričljiv in nazoren.

TMIN

Manca Mrak, 12 let

OŠ Ledina – bolnišnična šola, Ljubljana

Avtorica se je odločila za preskušeno obliko običajnega, zloženega prospekta, ki pa vseeno deluje sveže in učinkovito. Čeprav služi kot podloga, je zemljevid berljiv, postavitve fotografij in besedila na njem pa ne zmanjšuje njegove informativnosti. Fotografije, besedila in zemljevid delujejo uravnoteženo, okvirji besedil in fotografij pa nemoteče in nevsiljivo poudarjajo didaktičnost sporočila.

PUCONCI
Ana Palčič, 14 let
 OŠ Puconci

Prospekt je pregledna sestavljanka nekaterih zanimivosti Puconcev, ki jih zemljevida umeščata mezoregionalno in mikroregionalno. Pomanjkanje naravnogeografskih vsebin kompenzirata zemljevid velikega merila, ki je orto-foto posnetek, in naslovnica.

KRŠKO
Nik Blatnik, 15 let
 Gimnazija Krško
 Mentorica: Veronika Gradišek

Prospekt je enostavna, linearno potekajoča geografska podoba Krškega. S fotografij je možno prepoznati lokacijske dejavnike Krškega in njegov razvoj ter naravno podobo kraja.

SEZNAM RAZSTAVLJALCEV, NJIHOVIH MENTORJEV IN ŠOL

OŠ Šturje Ajdovščina
Mentor: Martin Štinjek
Nina Ukmar

OŠ Beltinci
Mentorica: Simona Vusič
Liridona Zumeri, Nastja Škafar, Sonja Kous

OŠ Branik
Mentor: Jernej Krečič
Hana Hvala, Zala Klinec

OŠ Prežihovega Voranca Bistrica
Mentorica: Mateja Zelko
Teja Kolar in Nina Bohinec

OŠ Cankova
Mentorja: Monika Hajdinjak in Peter Obal
Tjaša Vogrinčič in Sara Barbarič

III. OŠ Celje
Mentorica: Urška Sotler
Juš Jošt, Julija Soklič in Anuša Rojc,

OŠ Col
Mentorica: Jasmina Likar Štinjek
Teja Kobal in Nika Pregelj

OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača
Mentorici: Vesna Marjanovič in Vesna Marion
Lara Može in Matevž Biščak, Anja Metlikovec in Mia Ražem

OŠ Dutovlje
Mentorica: Vlasta Markočič
Jerneja Nabergoj

OŠ Gradec
Mentorica: Amalija Kadunc
Nika Zajc in Ela Ritonja, Santana Bojić in Anja Kimovec,

Gimnazija in srednja šola Rudolfa Maistra Kamnik
Mentorica: Sonja Trškan
Gašper Tonin

OŠ Kašelj
Mentor: Rok Godec
Eva Zupančič, Teja Misaljevič, Kaja Bostner

OŠ Križevci
Mentorica: Metka Štuhec
Kaja Antolin

Gimnazija Krško
Mentorica: Veronika Gradišek
Rok Udovič, Nik Blatnik, Leonard Logarič

OŠ Litija
Mentorica: Vesna Kosmač
Neja Dolar, Maja Kralj

OŠ Ledina – bolnišnična šola, Ljubljana
Mentor: Mirsad Skorupan
Manca Mrak

OŠ Oskarja Kovačiča, Ljubljana
Mentorica: Irena Ušečnik
Ana Lilik in Anja Tomazin, Ina Pavlič Juriša

OŠ Toneta Pavčka, Mirna Peč
Mentor: Igor Zadravec
Nina Rozman in Lara Lužar

OŠ Bršljin, Novo mesto

Mentorica: Dunja Bukovec

Manca Dragan, Špela Luštek, Ajda Terlep

OŠ Puconci

Mentor: Štefan Harkai

Ana Palčič

OŠ dr. Franceta Prešerna Ribnica

Mentorica: Milka Jamnik

Antea Juvančič, Urša Jecelj, Tjaša Lesar, Nik Peterlin

OŠ Šmartno

Mentorici: Sonja Marin in Marijana Šuštaršič

Sara Kovačič in Luka Dragar